

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L. 800
Letna naročnina L. 1.500
Letna inozemstvo L. 2.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XIV. - Štev. 33 (704)

Gorica - četrtek 16. avgusta 1962 - Trst

Posamezna številka L 35

Kristus včeraj in danes

American Institut of Menagement cenil v neki svoji študiji iz meseca februarja 1956, ki je bila posvečena katoliški Cerkvi, da je znašalo število krščenih v okoliščini katoliške Cerkve od mučeništva sv. Petra do današnjih dni nad pet milijard duš. Število Kristusovih izpričevalcev pa bi naraslo v nadaljnje milijarde, če vzamemo v poštev tudi druge kristjane vzhodnih ločenih cerkva in protestante, katerih večina je veljavno prejela zakrament sv. krsta. Od ustanovitve katoliške Cerkve do današnjih dni je okrog 50 milijonov članov katoliške Cerkve prejelo zakrament mašniškega posvečenja. Kdo pa bi mogel vsaj približno določiti, koliko milijonov oseb se je povsem posvetilo duhovnemu življenju po Kristusovih sledih? V resnici ogromna množica vsakega naroda in rodu, ljudstva in jezika, kakor beremo v Skrivnem razodetju.

To število vedno narašča in bo naraščalo. Angleški zgodovinar Gibbon cenil število kristjanov ob koncu 4. stoletja na 5% vsega prebivalstva rimskega imperija, na torej okrog pet milijonov vernikov. Danes izpoveduje Kristusov nauk 800 milijonov ljudi, od katerih je skoraj pol milijarde katoličanov. Te številke same so dovolj zgovorne. Toda izražajo samo majhen drobec stvarnosti Kristusa, njegove aktivne navzočnosti v okoliščini človeštva. Nepristranski zgodovinar mora priznati, da je z nastopom krščanstva prišlo za človeštvo novo obdobje in da je Jezus Kristus prinesel vsemu svetu nekaj popolnoma novega, kar je vtisnilo v zgodovino novo smer in s potekom časa povzročilo globoke spremembe v človeških odnosih.

PRENOVITVENA MOČ KRISTUSOVEGA EVANGELJA

Poslanstvo Jezusa Kristusa in torej tudi katoliške Cerkve, ki jo je on ustanovil, je duhovno, nadnaravno, namreč voditi ljudi k večnemu življenju in se truditi za duhovni preporod človeštva. Istočasno pa sta evangelij in delo katoliške Cerkve povzročila in ustvarila občutne učinke, tako za notranje življenje posameznega človeka kot za vse človeštvo. O tem izpričuje zgodovina. Stališče, ki ga je zavzel Jezus do vseh problemov življenja, je novo, izvirno.

Brez dvoma je najvažnejša in najbolj revolucionarna s tega vidika njegova zapoved ljubezni, ki obvezuje vse, brez vsake izjeme in brez kakršnega koli obzira na izvor, socialni položaj, raso, narodnost ali spol, kajti Jezus je proglasil za našega bližnjega vsakega človeka, četudi bi se ta obnašal do nas kot sovražnik: vsakomur moramo želeli to, kar želimo samim sebi. Nihče ne dvomi, da je zapoved ljubezni novega zakona izredno zahtevna in ne lahko izvedljiva. Za vsakega posameznega človeka predstavlja namreč ta zapoved program vsega življenja in v vesoljnih dimenzijah delo celih rodov, da bi vsi skupno prišli k edinstvi vere, k popolnemu spoznanju božjega Sina, v stanje popolnega človeka, v izmeri, ki gre polni Kristusovi zrelosti.

Treba je priznati, da so kristjani povsod, kjer so pričeli govoriti, uspeli polagoma spremeniti fizionomijo družbe. Krščanstvo je počasi, toda neustavljivo kakor kvas v testu spremenilo in plemenitilo vse človeške odnose. Ni torej več Juda ne Grka; ni več sužnja, tudi ne prostega; ni več moškega in ženske; kajti vsi vi ste eno v Jezusu Kristusu, pravi Pavel v pismu Galačanom (3, 28).

OPROSTIT JE SUZNJE

Radi bi opozorili, kako briden in sramoten je bil položaj sužnjev v antični rimski družbi, ki je tako znana po svojem izbranem čutu za pravičnost, kadar je šlo za svobodne državljane. Sedaj pa pogledajmo, kaj piše leta 62 sv. Pavel Filomenu v korist pobeglega sužnja Onezima: Nazaj sem ti ga poslal, ti pa ga sprejmi kakor moje srce, želi sv. Pavel. Ako me imaš torej za prijatelja, ga sprejmi kakor mene.

RESIL OTROKE

In kako ogromna je razlika med usodo otrok pri poganskih narodih in pri krščanskih ali tistih, ki so bili pod vplivom krščanske omike. Umora novorojenih s strani roditeljev niso kaznovali z zakonom. In Jezus? Ko so ga učenci vprašali, kdo je največji v nebeškem kraljestvu, je poklical dečka, ga posadil mednje in rekel: Če ne boste postali kakor otroci, ne boste prišli v nebeško kraljestvo. Kdorkoli bo sprejel otroka kot je ta, v mojem imenu, bo mene sprejel. Kdor pa bi pohujšal katerega teh malih, ki verujejo v mene, bi mu bilo boljše, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat in se potopil v globočino morja.

To so bile besede, ki jih do takrat nikoli niso slišali. In dejansko so kmalu prinesle svoj blagohotni učinek. Že v nauku prvih krščanskih apologetov najdemo opozorilo, da je umor novorojenih za kristjane zločin. Cerkev je bila, ki je prevzela pod svojo zaščito zapuščene otroke in sirote in ustvarila zanje posebne zavode. Tudi šolski sistem, s katerim se ponajev evropska omika, je nastal v okoliščini katoliške Cerkve, od osnovnih šol do univerz.

DVIGNIL ŽENO

Kakšen pa je bil položaj žene v poganski družbi? Smatrala je bila kot manjvredno bitje, deklo ni imelo pravice, da bi si zbiralo moč. Mož je imel pravico zapustiti ženo, toda žena ni mogla storiti istega v odnosu do moža. Nezvestoba žene so kaznovali s smrtjo, mož pa si je lahko dovolil karkoli, brez vsake kazni. Ženo so smatrali kot lastnino moža, s katero je ta lahko razpolagal kot suvereni gospodar. Lahko si predstavljam ponizanje žene v vzhodnjaških haremi, ki na žalost niso izginili niti v današnjem 20. stoletju.

POSVETIL ZAKON

Jezus Kristus je dvignil zakon v zakrament nove zaveze in ga proglasil, da je nerazvezljiv. Jezus se je spoštljivo obnašal do svoje matere, v kateri Cerkev spoštuje najplemenitejšo vseh bitij, blagoslovljeno med ženami. Kdo more ostati brezčuten, ko bere Jezusov razgovor s Samarijanko? Kakšna hvaležnost do Jezusa vzkipi iz srca Marije Magdalene, ko jo je dvignil iz blata sramote, ne odraja se na to, da bo vzbudil pohujšanje pri farizejih. Ali naj spomnimo tudi na brezmejno zaupanje vanj, ki so ga imele Lazarjeve sestre, Marta in Marija? Ali s koliko neustrašenostjo mu je sledila skupina žena z njegovo materjo na čelu vse do Golgote?

ZBLIZAL NARODE

Pod vplivom evangelija so bile prepovedane tudi nečloveške gladiatorske borbe. Stališče do revnih in bolnih se je korenito izpremenilo. Cerkev je bila in je važen činitelj pri premaganju rasnih, narodnih in socialnih predsodkov s tem, da pospešuje medsebojno razumevanje in zblizanje. V tej zvezi omenimo tudi zadnje okoliščine Mater et Magistra. Brez Kristusa si ne moremo zamisliti naše kulture. Najlepša dela leposlovja in umetnosti, najvišji sadovi človeškega genija so našli svojo inspiracijo v evangeliju. Brez Kristusa bi bile naše knjižnice, umetnostne galerije in muzeji nepopravljivo revne, izgled naših mest in celo najskromnejših naselij bi postal nepomemben, kajti njihova najlepša dela arhitekture — mogočne bazilike, vitke stolnice, preproste cerkvice na podeželju, in samostani, so bili često zgrajeni za ceno velikih žrtev celih rodov v Kristusovo čast in slavo. Brez Kristusa bi bila nerazločljiva in nemogoča veličastna dela božje milosti, ki so našli svetniki. Ni jih malo: sv. Avgustin, sv. Francisek Asiški, sv. Janez Bosko, sv. Terezija in toliko in toliko drugih. Brez Kristusa bi bile nerazumljive najbolj pristne vrednote naše omike.

Vere v Kristusa in ljubezni do njega niso mogli črtati iz človeških src ne s pre-

STVARNOST IN NJENE MEJE KAJ SE SKRIVA ZA RUSKIMI VESOLJSKIMI USPEHI

Svet je zopet v navdušenjem sprejel novico o zadnjih ruskih vesoljskih podvigih, ko sta mlada astronava poletela v razdalji ene dne na krožno pot okoli zemlje, pot, ki je po trajanju prekoslila vse dosedanje. Že večkrat letos so Sovjeti pripravljali ta svoj novi poskus z vrsto satelitov Kozmos, kakih sedem po številu. Sedanji polet pa je nedvomno tudi sam na sebi presegel druge, saj se je primerilo prvič, da sta dva kozmonavta istočasno, sicer vsak na svoji vesoljski ladji, a zelo blizu eden od drugega na krožnem tiru okrog naše zemlje.

Prvi je bil izstreljen Vostok III., katerega pilot je major Andrija Nikolajev. Njegova ladja kroži v višini med 183 in 252 km, brzi pa z 28.000 km na uro. Že drugi dan pa so poslali v vesolje še enega kozmonavta, in sicer polkovnika Pavla Popoviča, na vesoljski ladji Vostok IV., ki ima približno iste značilnosti v poletu kakor prejšnja. Predvsem je značilno to, da sta se ladji lahko zelo približali ena drugi in da sta vesoljska potnika lahko izmenjala med seboj višje s poleta. Nato sta se ladji zopet nekoliko oddaljili oziroma lahko zamenjali tir. Ruski gledavci so lahko tudi po televiziji sledili raznim prizorom v direktnem prenosu z vesolja. Sovjetske oblasti pa niso dovolile, da bi isto lahko videli na Zahodu s pomočjo satelita Telstar. Oba vesoljska letalca, zlasti še Nikolajev, sta že zdaleka prekosila dosedanje prvenstvo, ki ga je postavil Titov lanskega avgusta s 17 krožnimi potmi.

Javno mnenje vsega sveta je pozitivno komentiralo ruski uspeh. Predsednik Kennedy je poslal čestitke Sovjetom, kakor tudi ostali državniki. S tem poletom so si Rusi zagotovili zopet prednost v vesoljskem raziskovanju, zlasti še v možnosti poleta na Luno. Tudi Američani imajo v pripravi podoben načrt, namreč postaviti v tir dva astronava, ki bi se potem srečala, kar bi predstavljalo odskočno bazo za druge, večje polete. Njih načrt »Apollo« za osvojitve Lune pa verjetno ne bo več mogel doživeti večjih sprememb, ker si šele za leto 1965 obetajo gigantsko raketo Saturn, s katero bodo bolj učinkovito nastopali v odkrivanju vesolja.

Do tu vse lepo in prav. Svet napreduje, tehnika prodira v nezna-

ganjanji ne s herizmi ne z vojnam in ne z revolucijami ne z brezbriznostjo in ne z zvestobo njenih lastnih sinov.

KRISTUS JE SE VEDNO ŽIV

Število tistih, ki slede Kristusu, stalno narašča. Prav tako se večata tudi čar in moč Kristusove osebnosti. Kdo bi sploh mogel prešteti vse žrtve in vse izraze vdanosti, češčenja in ljubezni, ki jih današnje človeštvo izkazuje Kristusu? Kateri drug vojskovodja bi bil sposoben navdušiti tolike množice? Kateri genij bi bil sposoben doseči toliko slave? Katero drugo srce bi bilo sposobno pridobiti si toliko src? Tudi danes tisoč in tisoč mladih in starih ponavljajo s svetim Pavlom: Moje življenje je Kristus. Kristus je bil in ostaja središče najboljših teženj in najplemenitejših naporov človeštva. Sveti Hileronim pravi: Po vsem svetu odmeva en sam glas: Kristus.

Kristus, Sin živega Boga, predstavlja tudi za današnje človeštvo edino upanje, edinega Učenika. Kristus včeraj in danes, isti tudi na veke.

ne tajne veselja, človek želi poleteti daleč od te male, tesne zemlje, kjer je uklenjen že na tisoče let. Že v starem veku so Egipčani gradili mogočne piramide, kar je morda predstavljalo za takratno »tehniko« nekaj podobnega kot danes rakete in sateliti. Vsi pa vemo, da so piramide gradili sužnji, ki so z nečloveškimi napori dvigali ta kup kamenja in ga oblikovali v velikansko geometrijsko telo. Čeprav danes sputnikov in rakete ne spuščajo več sužnji, lahko rečemo, da so tudi te pridobitve sad žrtev in odpovedi, ki jih mora prenašati rusko ljudstvo zaradi višjega ukaza in za »izgradnjo socializma«. Jasno je, da imajo tudi v ZDA podobne probleme, a bistvena razlika med njimi in Sovjeti je ta, da si Američani to mnogo laže in brez škode privoščijo, da javno mnenje lahko podrobno kontrolira vse tovrstne izdatke, medtem ko morajo Rusi to tekmo — hočeš, nočeš — samo pasivno sprejeti, ne glede na zmogljivost v življenjski ravni.

SV. OČE MOLI ZA VESOLJSKE LETALCE

Tudi Cerkev se danes zaveda velikega pomena, ki ga imajo in ga bodo imela vesoljska odkritja za človeštvo. Zato se je tudi papež Janez XXIII. obrnil zadnje nedelje opoldne z množico na trgu sv.

Petra k Bogu z molitvijo za kozmonavte in za pravo usmeritev teh novih iznajdb. Tako je dejal: »Angel Gospodov posvečuje za vsa stoletja povezavo neba z zemljo, božjega s človeškim. V tem času z veseljem pridružujemo namenom naše molitve mladega vesoljskega pilota. Predragi sinovi, pripadniki vseh ljudstev, vi ste tukaj zbrani kot dobri bratje, medtem ko pilot na odločilen način preizkuša človekove razumske, moralne in fizične sposobnosti, kar nadaljuje ono raziskovanje stvarstva, ki ga sv. pismo poudarja na prvih straneh: „Plodita se in množite ter napolnite zemljo.“ — Ljudstva in zlasti mlajši rodovi z navdušenjem sledijo razvoju čudovitih vzponov in vesoljskih poletov. Kako bi radi, da bi vsi ti podvigi pomenili hvalo Bogu, ki je stvarnik in najvišji zakonodajavec.« Sv. oče zaključuje svoje misli z željo, da bi ti dogodki, ki so mejnik v zgodovini osvajanja vesolja, bili izraz resničnega in miroljubnega napredka in trdni temelj človeškega bratstva.

S tem je Cerkev zopet zavzela svoje jasno in odločno stališče in pokazala, da lahko samo odobravanje vse napore, ki jih človeštvo stavi v uresničenje svojih teženj, saj tudi v miroljubnem raziskovanju vesolja človek ne izvaja drugega kot božje načrte.

Huda živilska kriza v komunističnem svetu

V vsem komunističnem svetu je kmetijska kriza splošen pojav. O prehranbenih težavah v komunistični Kitajski ni treba niti govoriti, saj so postale že pregovor. Večjo pažnjo pa je posvetiti informacijam, ki prihajajo iz držav, ki so v sovjetskem nadzorstvenem območju: gre za uradna komunistična poročila in ne za navadna »propagandistična« odkritja nekomunističnih opazovavcev.

V Sovjetski zvezi so se cene prehranbenih izdelkov zvišale za 30%, zato da bi gospodarski načrtovanci bili kos poljedelski krizi. Takoj za Sovjetsko zvezo so tudi v Bolgariji, kot poroča uradna bolgarska tiskovna agencija BTA, povišali cene raznim osnovnim prehranbenim izdelkom, kot so meso, povrtnina, mlečni izdelki, jajca itd., od 11,5% do 31,8%.

V nadaljevanju agencija BTA vzpodbuja kmete, naj se dobesedno držijo navodil, po katerih je treba izkoristiti vsak kvadratni meter zemlje in navaja mestno prebivalstvo, da prenaša vse težave v korist poljedelstva.

Po mnenju nekomunističnih opazovavcev je treba iskati vzrok bolgarske prehranske krize v slabem delovanju kolektivnih kmečkih posestev, ki so slabo upravljeni in nezadostno mehanizirani ter v splošnem nezadovoljstvu kmetov.

Resen in včasih nevzdržljiv položaj pa je opaziti v Vzhodni Nemčiji, posebno odkar je pred dve letoma Ulbricht ukazal splošno kolektivizacijo. Glasilo komunistične partije Neues Deutschland je 30. junija priznalo, da se je pridelek krompirja znižal za

43% v primeri z letom 1960. Občutni padec je opaziti tudi v drugih kmetijskih produktih. Neizpodbitni dokaz za hudo krizo pa je v uvedbi racioniranja živil. Ta mesec kupujejo prebivalci Vzhodne Nemčije meso na živilske nakaznice. Teh izrazov nova generacija sploh ne pozna, ker so tipični samo za vojni čas.

Položaj v Vzhodni Nemčiji lahko razumemo samo, če pomislimo, da tam vlada komunistični gospodarski sistem in kolektivizacija. Vredno pa je spomniti, da so do druge svetovne vojne ravno vzhodni predeli prehranjevali celo Nemčijo. Sedaj pa imamo opravka z nemškim »gospodarskim narobe čudežem« za železno zaveso. M.B.

T E L E G R A M I

RIM: Ministra Preti in Krajger sta podpisala trgovski sporazum, po katerem je Italija nakazala Jugoslaviji posojilo v vrednosti 12 in pol milijard lir. Jugoslovanski minister Krajger je izrazil veliko zadovoljstvo nad doseženim sporazumom, ki še bolj utrjuje medsebojno sodelovanje obeh držav na trgovinskem področju.

BERLIN: Tu so se spomnili prve obletnice postavitve »zidu sramote« ter žrtev mnogih beguncev na Zahod. Za to priložnost se je podal v bivšo prestolnico tudi zvezni predsednik Lübke. — V Washingtonu pa so se vršili razni govori o nemškem vprašanju med zunanjim ministrom Ruskom in sovjetskim veleposlanikom Dobrininom.

WASHINGTON: V ameriški prestolnici sta se sestala zastopnika Nizozemske in Indonezije za ureditev položaja na Zahodni Novi Gvineji. Izgleda, da bo enkrat le prišlo do zaželenega sporazuma, in sicer na podlagi samoodločbe.

KRŠČANSKI NAUK

Kako opravimo spoved?

Ko je moral izgubljeni sin v tujini pasti svinje in je bil v veliki stiski, je rekel: »Koliko najemnikov mojega očeta ima kruha v izobilju, jaz pa tukaj od lakote ginem! Vstal bom in pojdem k svojemu očetu in mu porečem: „Oče grešil sem zoper nebesa in pred teboj; več nisem vreden, da bi se imenoval tvoj sin!“« (gl. Luk 15, 11-19).

Podoba spovedi je tu naslikana. — Preden stopimo pred nebeškega Očeta, moramo iti tudi mi vase in si izprašati svojo vest. Premisliti moramo, kako smo grešili po zadnji spovedi. Pri velikih grehih moramo ugotoviti tudi njih število in važnejše okoliščine (morda smo grešili zoper dve zapovedi: tatvina v cerkvi itd.).

Najvažnejše pri zakramentu sv. pokore je *kesanje* (srčna žalost nad grehi). Brez kesanja ni odpuščanja. Kdor ima samo male grehe, mora vsaj enega od njih resnično obžalovati. Zadošča pa nepopolno kesanje.

S pravim kesanjem mora biti vedno združen *trdni sklep*, da nečemo več smrtno grešiti in se hočemo ogibati tudi vseh bližnjih priložnosti v greh. — Treba je tudi skleniti, da bomo škodo, ki smo jo napravili, čimprej poravnali.

Tako pripravljeni pristopimo k spovedi z namenom biti popolnoma *odkritosrčni*, ničesar zamaščati in nič olepšavati. Spovedati se moramo pri smrtnih grehih tudi njih števila in okoliščin, ki spreminjajo vrsto greha. — Zavedajmo se, da spovednik ne sme grehov, ki jih izve pri zakramentalni spovedi, nikomur — niti svojim predstojnikom — povedati, ampak raje smrt pretrpeti, kakor spovedno molčečnost prelomiti.

Kdor je brez svojega zadolženja *pozabil* obtožiti se kakega, četudi težkega greha, naj se ne vznemirja, da se je le prej grehov kesa; tudi pozabljeni greh mu je bil s sv. odvezo odpuščen; le pri prvi prihodnji spovedi naj se greha spove kot pozabljenega. — Kdor pa je kak smrtni greh *hotè zamaščal*, je opravil *neveljavno spoved* in je storil še en nov greh: *bogoskrunstvo*.

Kdor je opravil neveljavno spoved, se mora tega čimprej obtožiti odkritosrčno in se spovedati vseh smrtnih grehov, ki jih je storil po *zadnji dobro opravljeni* spovedi.

Dolgo spoved imenujemo tisto, kjer se ponovi več spovedi. *Nujna* je pri takih grešnikih, ki so kdaj smrtno grehe zamaščali in tega niso nikdar popravili. Priporočljiva je pa ljudem, ki stopajo v nov življenjski stan, npr. pred poroko ali ob času sv. misijona ali duhovnih vaj in tudi v težki bolezni.

Ko se spovemo, nam duhovnik podeli sv. odvezo in istočasno nam Jezus očisti dušo grehov. To je navsezadnje trenutek spovedi. Nato nam spovednik naloži še pokoro, ki jo sprejememo kot zadoščenje za našo nepokorščino proti Bogu.

Da ne bi zanikni kristjani predolgo odlašali s pokoro, zapoveduje Cerkev v četrti zapovedi: »Spovej se svojih grehov vsaj enkrat v letu!« — Taki ne znajo ceniti velike milosti božje, kakor jo znajo skrbne duše. — Velikokrat se sliši vprašanje zanikrnežev: »Ti greš dostikrat k spovedi. Kaj imaš od tega?« — Odgovorimo jim: »Spoved mi da mir z Bogom, veselje čiste vesti, pomoč zoper nove skušnjave. Pomaga mi, da sebe vedno bolj spoznavam in napredujem v dobrem.«

Protestantski gostje na koncilu

Tajništvo za združitev kristjanov je obvestilo, da bodo poleg delegatov opazovavcev povabljeni na vatikanski koncil II. tudi nekatere vplivne osebnosti protestantske cerkve, kot gostje tajništva. Imeli bodo iste ugodnosti kakor delegati. Doslej so bile povabljene sledeče osebnosti, ki so vabilo tudi sprejele: prior protestantskega združenja iz Taizeja, pastor Roger Schutz, pastor Max Thurian, prof. dr. Oskar Cullman, ki poučuje na univerzah v Bazlu, Strasburgu in Parizu.

O drugem takem zgodovinskem dogodku za sv. Cerkev poročajo iz Londona, kjer je v nedeljo 5. avgusta kardinal Bea bil gost anglikanskega primasa Michaela Ramseyja. Že 400 let ni noben dostojanstvenik rimsko katoliške cerkve prestopil praga canterburške nadškofijske palače. Srečanje je imelo namen, da bi se okrepili stiki med anglikansko in katoliško Cerkvijo.

Umrl je kardinal Coussa

Umrl je kardinal Gabriel Coussa, tajnik kongregacije za vzhodno Cerkev. Po rodu je bil iz Sirije in je pripadal vzhodnemu obredu. Pred dobrim letom ga je posvetil v škofa sam sveti oče, in sicer v grškem obredu. Pogreb je bil v sredo 1. avgusta, in to v imenu svetega očeta predsedoval evharističnemu kongresu v Münchenu.

Za novega tajnika kongregacije je sveti oče imenoval kardinala Testa. To je tisti kardinal, ki je v imenu svetega očeta predsedoval evharističnemu kongresu v Münchenu.

Katoličani v Kanadi

Po zadnjih statističnih podatkih je v Kanadi 8 milijonov 324 tisoč katoličanov, protestantov pa 8 milijonov 291 tisoč, ki pa pripadajo šestim različnim ločinam. V zadnjih desetih letih se je število kanadskega prebivalstva povečalo za 32%, število katoličanov se je povečalo za 37,5%, število protestantov pa za 8,3%. V omenjenih številkah ni vključenih 239.000 pravo-

slavnih in 189.000 katoliških Ukrajincev bizantinskega obreda.

Odločen nastop kardinala Wiszynskega proti ukrepi vlade

Kardinal Wiszynski je ponovno povzdignil svoj glas v obrambo katoliške Cerkve in njene imovine na Poljskem. Še predno je v lanski jeseni odpotoval v Rim, je prejel od komunistične oblasti opozorilo, naj plača vsoto 50 milijonov (italijanskih lir) davka za neko semenišče, katerega dohodki ne dosežejo 25 milijonov letno. Kardinal je podal vladi točne račune in s tem se je zdelo, da je bila vsa zadeva rešena. Toda pred kratkim je dobil ponovno opozorilo za plačilo davka z grožnjo, da bodo v nasprotnem slučaju semenišče ukinili. Kardinal Wiszynski je proti temu krivičnemu ukrepu jasno in odločno protestiral med pridigo, ki jo je imel v varšavski stolnici. »Tudi jaz sem sin poljskega naroda,« je dejal neustrašni poljski primas, »sem državljani Poljske in kot tak se bom vedno boril proti vsaki krivici in za spoštovanje lastninskih pravic.«

Kardinal Wiszynski je tudi izdal pastirsko pismo, v katerem protestira proti ukrepi vlade, ki je v zadnjem času zaprla tri samostane, v katerih so dobre redovnice zbrale sirote in zanje skrbele. Vlada je po vojni zaupala redovnicam skrb za sirote, sedaj pa jim v zahvalo za tako dolgoletno delo zapira samostane. Takšni so komunisti povsod. Dokler človeka rabijo, ga puste, naj dela; ko si morejo sami pomagati, mu dajo brco.

Katoliški tisk v Nemčiji

Nemški katoliški tisk, ki je bil leta 1941 povsem zatrt, je v primerjavi s prednacijsko dobo danes podvojil svoj natis. Leta 1930 je bilo v Nemčiji 400 katoliških časopisov in 435 periodičnih revij; danes ima 420 tedenskih ali mesečnih publikacij, ki jih izdaja katoliška Cerkev, 15 milijonov izvodov natisa, to je dvakrat toliko

Slovenci na proslavi 10 letnice "EXUL FAMILIA"

Dne 1. avgusta je poteklo deset let, odkar je pokojni papež Pij XII. objavil apostolsko konstitucijo Exsul Familia. V proslavo te desetletnice je konzistorialna kongregacija organizirala v dneih od 4. do 7. avgusta veliko romanje v Rim, ki so se ga udeležile delegacije izseljencev in beguncev, ki žive v svobodnem svetu. Bilo jih je nad 5.000. Predstavljali so 50 milijonov ljudi, ki iščejo v svetu novo domovino. S svojim romanjem so hoteli potrditi uspešnost dušnopastirske asistencije, ki jim je bila zagotovljena s to apostolsko konstitucijo in poudariti nadnaravno vrednost dela katoliške Cerkve, ki s svojim poslanstvom povezuje narode različnih ras in kultur v en sam ideal miru.

Največjo skupino so predstavljali Italijani, namreč 2.000. Sledili so jim Poljaki, ki jih je bilo kakih 1000; tem pa so sledila številna zastopstva Špancev, Madžarov, Čehov, Litvancev, Slovencev, Hrvatov, Slovakov, Portugalcev, Nemcev, Vietnamcev in Kitajcev.

Slovencev je bilo 150. Iz Francije so jih pripeljali č. g. Čretnik, Lavrič in Kavalari; iz Nemčije č. g. Turk in Felc; iz Avstrije Luskar in Hafner; iz Belgije in Holandske č. g. Zakelj; iz ZDA č. g. Far-kaš; iz Anglije č. g. Kunstelj in iz Argentine č. g. Orchar in Skrbe. Pridružili so se jim številni drugi duhovniki in laiki, zlasti iz Rima in č. g. Ilc iz Bruslja.

PROGRAM PROSLAV

Dne 4. avgusta so se romarji zbrali v baziliki Marije Snežne, kjer je daroval sveto mašo za izseljence in begunce vsega sveta, tajnik konzistorialne kongregacije kardinal Confalonieri.

AUDIENCA PRI SV. OČETU

Nato so si posamezne skupine ogledale baziliko Marije Snežne in druge zanimivosti v Rimu. Slovenci smo proti večeru napravili tudi krajši izlet v rimsko podeželje in med drugim obiskali mesto Frascati, kjer smo se ob petju slovenskih pesmi in čaši slovitega vina prijetno razgovarjali.

V nedeljo 5. avgusta je v navzočnosti vseh romarjev daroval sveto mašo v baziliki sv. Petra kardinal Marella. Po njej je prisel iz Castelgandolfa v baziliko med silnim navdušenjem in pozdravljanjem navzočih, papež Janez XXIII. Po vdanosti

kot leta 1932. Natis katoliških periodičnih časopisov v Nemčiji predstavlja 10% vsega narodnega periodičnega tiska. V Vzhodni Nemčiji dovoljujejo komunistične oblasti izdajo samo dveh časopisov. Prvi je Sankt Hedwigsblatt, ki izhaja v Berlinu, drugi pa Der Tag des Herrn, ki izhaja v Leipzigu.

Maša za mir v Reimsu

V stolnici v Reimsu je bila v navzočnosti generala De Gaulle in kanclerja Adenauerja darovana sveta maša za mir. Sveti obred je predstavljal uradni zaključek obiska kanclerja Adenauerja v Franciji in ga je izvršil reimski nadškof msgr. Marty. V svojem nagovoru je nadškof izjavil, da je vesel, da lahko sprejema skupno oba državnika, ki s svojo navzočnostjo izpričujejo voljo po spravi in pobotanju. Francoski in nemški narod, tako je dejal med drugim, hočeta, da bi njune meje ne bile več nepremostljive zapreke, marveč točke za zblizanje in srečanje.

Sv. Bernard (20, 8)

Bernard, velik redovniški reformator, ki ga upravičeno smatrajo kot drugega ustanovitelja cistercijskega reda. Njegovi spisi so namreč izraz globine in priručnosti, ljubezni do Kristusa in do Matere božje. Se danes je eden najbolj priljubljenih cerkvenih pisateljev, velik učitelj mistike ter teolog in pesnik, kakor mu pravijo, Marijinega čiščenja.

Bernard se je rodil leta 1090 na gradu Fontaines v vzhodni Franciji. Leta 1112 je pa že vstopil v strogi samostan Cîteaux, kjer so bili redovniki cistercijski. Živel je zelo strogo, veliko molil in pridigoval. Na Predstojnikov ukaz je ustanovil nov samostan v severni Franciji, kjer je postal tudi opat. Ta samostan Clairvaux, po katerem se imenuje tudi sveti Bernard, je pod njegovim vodstvom postal novo žarišče reformiranega cistercijskega reda. Po njegovem prizadevanju in osebnem vpli-

nem nagovoru tajnika konzistorialne kongregacije kardinala Confalonierja, v katerega pristojnost spada Svet za emigracijo, ki je bil ustanovljen na podlagi okrožnice Exsul Familia, je imel papež na zbrane daljši govor. Po govoru je papež podelil navzočim apostolski blagoslov. Predstavniki izseljencev so svetemu očetu poklonili številne darove. Slovenci so mu med drugim podarili krasen kelih in šopek rdečih nageljnov, roženkrauta in rožmarina, ovit s slovenskim trakom. Papež je bil darila vidno vesel. Približal se je slovenskima deklicama v narodnih nošah in ju pokrižal na čelu.

SLOVENSKO SLAVJE

Po zaključku slovesnosti smo si Slovenci ogledali baziliko sv. Petra. Popoldne pa smo imeli v cerkvi na trgu Buenos Aires pete liturgije z blagoslovom, ki jih je imel ob številni asistenci izseljenjskih duhovnikov jezuitski asistent za slovanske narode, pater Prešeren. Med svetim obredom smo peli slovenske cerkvene pesmi, ki so vsem zopet obudile spomin na domovino.

V dvorani poleg cerkve sta najprej pozdravila slovenske rojake gg. dr. Robič in Stanko Dekleva; nato pa je č. g. Kunstelj v kratkem govoru prikazal pomen apostolske konstitucije Exsul Familia. Ta uči, kar nas je učila slovenska mati, ko smo odhajali na pot v tujino: Sin, ohrani vero v Boga in ostani zvest slovenski zemlji in slovenski besedi. Sledil je koncert slovenskih narodnih pesmi, ki ga je dovršeno izvajal koroški moški zbor pod vodstvom dr. Vrbinca in ki je žel zanj navdušeno odobravanje vseh navzočih.

KRIZEV POT V KOLOSEJU

Zvečer ob devetih se je vršil v Kolo-seju slovesni križev pot. Premišljevanje vsake postaje je podal pred mikrofonom zastopnik posameznih narodov. Slovenci smo imeli deseto postajo. Besede Slovenca g. Vipavca iz Stuttgarta so jasno in razločno odmevale med pettisočglavo množico, ki je s svečami v rokah razsvetljevala kraj, kjer so nekoč umirali mučeniki, in molili za vse preganjane.

PRI SV. PAVLU

V ponedeljek 6. avgusta smo se ob osmih zjutraj zbrali v baziliki sv. Pavla, kjer je Papeška mednarodna marijanska akademija pod predsedstvom hrvaškega patra Baliča priredila slovesnost za Cerkev molka. Sveto mašo je daroval kardinal Ferretto. V teku njegove svete maše so romarske skupine prepevale cerkvene pesmi v 18 jezikih. Slovenci smo skupno s koroškim moškim zborom zapeli dve kitici pesmi: Marija skozi življenje. Vsi navzoči so z velikim občudovanjem in odobravanjem zbrano sledili izredno dovršenemu petju Slovencev. V svojem govoru je kardinal Ferretto poudaril, da velika družina izseljencev in beguncev sledi poti nazareške Družine, ki se je morala zateči v tujino. Vsak izseljenec, preganec ali begunec, je imel svojega Heroda, to je nagib in vzrok, ki ga prisilja, da se je izselil. Vsak je moral ali mora iti skozi puščavo, kajti svet, v katerem živi, je kakor puščava, ker v njem ni ničesar, kar bi ga spominjalo na njegov domači krov. Vsak izseljenec ima svoj Egipt, pa najsi je dežela, ki ga je sprejela še tako gostoljubna. V tolažbo mu je samo vzgled svete

Družine, ki je šla po isti poti. Kardinal je nato prešel na Cerkev molka, ki ni Cerkev molka, kakor je dejal, marveč Cerkev življenja, iz katere izhaja nova luč, ki preganja nevednost in nepoznanje Boga in zmote, ki z vseh strani zagrinjajo svet. Nad njo se razlega Kristusov glas: Blagor njim, ki so zaradi pravice preganjani. Cerkev molka ne molči, marveč molči za vse, za prijatelje in sovražnike. Tudi vsi kristjani v svobodnem svetu vztrajno molijo za svoje brate, ki trpe zaradi Jezusovega imena. Sedanja sveti oče ob pravi na vesoljni cerkveni zbor neprestano spodbuja vernike k molitvi, da bi ta zbor prinesel v svet novo pomlad evan-geljskega duha. Po molitvi za Cerkev molka je bila slovesnost zaključena, nakar smo si podrobno ogledali baziliko sv. Pavla. Prosti čas smo nato posvetili obisku drugih znamenitih cerkev.

AKADEMIJA V SPORTNI PALACI

Zvečer ob pol sedmih pa se je vršila zaključna slovesnost in uradna proslava 10-letnice Exsul Familia v mali športni palači na cesti Via Flaminia. Proslavo je organizirala Papeška podpora ustanova POA. Udeležilo se je pet kardinalov, namreč: Confalonieri, Marella, Ferretto, Pizzardo in Agagianian, vsi škofje in duhovniki, ki so spremljali romanje, rimski župan Della Porta in zastopniki diplomatskega zbora, ki je akreditiran pri Sveti stolici.

Za uvod je italijanski mešani zbor Coro Valticelliano zapel pesem Tu es Petrus. Nato je govoril kardinal Confalonieri. Predsednik mednarodne katoliške komisije James Norris je nato v svojem govoru prikazal skrb katoliške Cerkve za izseljenca. Pojasnil je nastanek omenjene komisije leta 1951 pod Pijem XII. in njeno delo vse do danes. Omogočila je nad enim milijonom beguncev, da so si uredili svoje življenje v novi deželi. Samo za posojila, za potovanje in podobno je komisija izdala nad 15 milijonov dolarjev.

Sledili so folklorni nastopi in pevski koncerti raznih narodnostnih skupin. Za Slovence je nastopil obdan z deklet v narodnih nošah, koroški moški zbor, ki je bil prav tako oblečen v narodno nošo. Pod vodstvom dr. Vrbinca je zapel tri slovenske narodne pesmi. Pevcem so ob vsaki pesmi navdušeno ploskali. Vsa skupina je s svojim resnim nastopom, dovršenim petjem in z bogastvom naših narodnih noš napravila na cerkvene dostojanstvenike in predstavnike diplomatskega zbora ter na izseljenke in begunske delegacije drugih narodov najlepši vtis. Slovesnost je zaključil glavni organizator vseh proslav msgr. Dejardin z zahvalo vsem in s povabilom: Kmalu na svidenje!

ZAHVALA NASIM DUHOVNIKOM

Dne 7. avgusta popoldne smo si po sveti maši ogledali še nekatere zanimivosti Rima, nakar smo se poslovili od znancev in prijateljev in se zopet odpravili na pot z novim, lepim doživetjem, iz večnega Rima.

Ob zaključku bi se radi zahvalili vsem našim čč. gg. duhovnikom voditeljem, ki so tudi tokrat tako ljubeznivo skrbeli za nas, vsem prijateljem in znancem, s katerimi smo se sešli, zlasti pa koroškemu pevskeму zboru, ki nas je ves čas tako prijetno razveseljeval s petjem in vsem, ki so kakor koli pripomogli, da je bilo naše bivanje v Rimu čim lepše.

Udeležence

Dr. Joško Tischler — ravnatelj gimnazije

Naučno ministrstvo na Dunaju je imenovalo dr. Joška Tischlerja za prvega ravnatelja slovenske gimnazije v Celovcu. Ta gimnazija bo letos dobila še zadnji letnik in bo tako postala polnopravna gimnazija z vsemi razredi. Dr. Tischler jo vodi že od njenega začetka in si je za njen razvoj pridobil trajnih zaslug. Letos je obhajal tudi 60-letnico rojstva.

K imenovanju so dr. Tischlerju čestitali vsi koroški rojaki in tudi drugi Slovenci v zamejstvu. Njim se pridružuje tudi naš list, ki je vedno z veseljem zasledoval njegovo delo v korist koroških Slovencev prej na političnem, sedaj pa na šolskem polju. — Na mnoga leta!

Nesreča v rudniku

V rudniku Velenje v Sloveniji je prišlo v petek do eksplozije metana. Štirje rudarji so bili pri tem ubiti, eden pa težko ranjen. Posebna komisija proučuje vzroke, ki so zakrivila to nesrečo. Rudnik Velenje spada med najbolj moderne v Jugoslaviji.

Pismo iz Konga

Itipo-Bikoro, 25. julija 1962

Prečastiti gospod urednik!

Zadnji teden sem prejel kar pet zaporednih števil K.G. (685-689) in zato se čutim dolžnega Vam pisati. Čeprav list potuje kar cele štiri mesece včasih, vendar se doslej nobena številka ni izgubila. Zelo sem Vam hvaležen vsem, kateri se trudite okoli K.G., na katerega postajam bolj in bolj navezan, ker me obveščajo o razmerah doma. Hvaležen sem zlasti onim blagim dušam, katere žrtvujejo zame vsakoletno naročnino. Prav iskreno: Bog Vam povrni vsem! — Ko se v mirnih trenutkih poglabim v branje lista, se v duhu najdem med vami in največkrat bi rad resnično prisistvoval dogodkom in prireditvam (n. pr. otvoritvi Katoliškega doma v Gorici), h katerim se v množicah zbirate. Veselijo in dvigajo tudi mene uspehi, s katerimi Najvišji blagoslovlja vaše skupno prizadevanje in trud za ohranitev in pomnožitev verskih in narodno-kulturnih dobrin med nami tam na Primorskem in med Slovenci sploh. Saj, kakor dogodki doma odmevajo tu v pragozdu središča Afrike, jih K.G. nosi še v druge skrajne smeri zemeljske oble, ker povsod najde kakšnega rojaka.

Po K.G. bi se rad zahvalil dobrim dušam, po zaslugi katerih sem konec aprila prejel lepo ohranjen in nepoškodovan novi slovenski Rimski misal. Gotovo se v Celovcu že zanimajo in ugibajo ali sem pošiljko v redu prejel. Zahvaljujem se za misal vsem in iz vsega srca, zlasti pa preč. g. dr. Metodu Turnšku in sodelavcem, kateri so ga priredili, in onim, kateri so se trudili in čedno izdelali v tiškarni. Bog plačaj!

KAKO SE NAM GODI

Zanima Vas, kako nam gre tu v dvehletnem novem Kongu. V našem delokrogu se misijonsko nemoteno udejstvujemo v mejah novih razmer. S pomočjo gmotne pomoči, kateri nam je Rim posredoval, imamo trenutno v gradnji del stavbe celotnega nameravanega malega semenišča. V prihodnjih mesecih bosta otvorjeni še dve novi postaji, kar pričakujemo prihod dveh novih mladih misijonarjev. Prideta iz Belgije in en Holandec, seveda oba lazarista, ker je naša misijonska pokrajina poverjena v oskrbo lazaristom, pa naj bodo katerekoli narodnosti. V kratkem se vrnejo v Kongo tri od petih domaćinskih sester, katere so pred dvema leti bile poslane zaradi varnosti v Evropo. Vse so tam študirale, dve s študijem še nadaljujeta, tri so pa v Parizu postale prave sestre usmiljenke in jih sedaj radovedno pričakujemo, da vidimo, kako bodo oblečene, ker je cerkvena oblast odločila, da usmiljenke sv. Vincencija opustijo svojo že nad tri sto let staro nošo, zlasti njih belo obsežno pokrivalo. Tudi one, čeprav morda nerade, se morajo prilagoditi zahtevam novih časov in razmer. Znano je, da so usmiljenke najštevilnejša redovna družba v sv. Cerkvi, ker jih je po vsem svetu nad 45 tisoč.

MISIJONARJEVA SREČA V NESREČI

Pred štirimi tedni je bil eden naših misijonarjev v življenjski nevarnosti na tujem jeziku. Iz postaje Irebu je moral sem v Bikoro s pirogo. Ne vem, če so pri vas znani motorji za plovbo, kateri, pritrjeni na zadnji del čolna, segajo z vijakom v vodo in tako poganjajo čoln, včasih zelo hitro. Tudi misijonarji se poslužujemo takih motorjev na bencin. Naš

misijonar je tako odplul z motorjem in čolnom, na katerem je bilo 13 oseb. Šele kakih trideset kilometrov proč od Irebu se zapljuje v pravo jezero. Vreme je bilo ugodno, zato so se kar usmerili proti Bikoru, kamor bi morali dospeti do večera. Izdajalsko jezero je pa začelo postajati bolj in bolj razgibano in razburkano ter plovba s čolnom nevarna. Zato so se skušali čim bolj približati enemu bregu, da se izognejo nesreči. A ni se jim posrečilo; valovi so pokrili čoln in ga preobrnil ter pogrnili v vodo vse potnike in njih prtljago. Vsi so bili večji plavalja, le misijonar ne. Ganjen je pozneje pripovedoval, kako so vsi ostali okoli njega in ga držali na površju vode, da ni utonil. Ko so opazili, da sta ostali na površju vode dve prazni bencinski posodi, so zaplavalji, jih ujeli ter jih s pomočjo hladnega pasu pritrdili misijonarju pod pazduho, na vsako stran eno. Pred tem se je že napil jezerske vode, sedaj se je že sam mogel držati na površju in vodo izbruhati. Dokler je bil misijonar v nevarnosti, so plavalci ostali blizu njega, sedaj jih je pa naprosil, naj vsaj nekateri odplavajo in skušajo doseči breg in poiščejo pomoč. Tako so storili. V bližini ni bilo nobenega naselja, zato jih nihče ni opazil. Ko so pa prišli do ljudi, so le-ti takoj odpluli s pirogami po ostale. K bregu so privlekli tudi prevrnjeno pirogo, na kateri je še ostal pitrjen motor. Bil je že skrajni čas, kajti noč je bila blizu. V vasi so ljudje zakurili velik ogenj, ob katerem so se rešeni ogreli in se sušili do naslednjega dne. Postregli so jim takoj z vročo črno kavo. Za misijonarja so našli nekaj suhe obleke. Razen čolna in motorja so vse drugo izgubili. Naš misijonar celo svoj brežvrt, naočnike in uro ter 11 tisoč frankov gotovine. Vsi so pa bili, hvala Bogu, rešeni.

SPLOŠNI POLOŽAJ

Na splošno vzeto položaj v deželi ni ravno gotov. Pod pepelom še vedno tli in more vsak čas kje zagoreti. Zlasti v Katangi stalnosti ni, ker se Combe nikakor neče podvreči. Pri centralni vladi so precej zmanjšali število ministrov, s čimer pa niso vsi zadovoljni in zato sedaj rovarijo v kalnem. Nesreča dežele je v tem, ker premnogi iščejo le visoka mesta in osebne koristi. Poverjenjaja so na dnevnem redu in javni denar izginja neznano kam, da korupcije niti ne omenjam. Gospodarsko gre dežela na mnogih področjih rakovo pot. Površen opazovalec seveda podrobnosti ne vidi in zunanji svet ni o vsem poučen. Brezposelnost narašča in z njo vse, kar ona more prinese. Vedno in vedno se ponavlja sledeče: avtomobilist po nesreči podere pešca ali kolesarja. Če takoj ne zbeži, ga množica pobije in zažge vozilo. V naši okolici so pred tednom z lokom podrli kolesarja, zadet je bil s puščico, kot jo rabijo za lov na slone. Nato so ga še večkrat ranili z nožem in mu odsekali eno roko in ga oropali. Zgodilo se je to pri belem dnevu in naši misijonarji so našli mrtveca na cesti. Obvestili so oblast, katera se je pa še naslednji dan potrudila na lice mesta. — Mnogo je različnih malih dogodkov, kateri najbolj zgovorno slikajo nezdrave razmere v deželi. Bog daj, da bi enkrat šlo na boljše. Številni so mladi intelektualci, kateri se v Evropi in Ameriki šolajo in pripravljajo, da enkrat vzamejo vajeti dežele v svoje roke. Kateri so šli skozi krajše tečaje ali so šli že pred leti v ta namen v tujino, se že vračajo in polagoma na-

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Msgr. Jagodic — 40 let mašnik

Dne 8. julija je v Ainetu na Južnem Tirolskem obhajal 40-letnico mašništva msgr. Jože Jagodic. Jubilat je iz ljubljanske škofije. Po mašniškem posvečenju je bil najprej tajnik, potem pa kancler škofa Jegliča. Isto službo je opravljal tudi pod škofom Rožmanom vse do maja 1945, ko se je s škofom in drugimi begunci umaknil na Koroško. Prva leta po vojni je imel službo papeškega delegata za slovenske begunce v Avstriji; bil je nekako njihov škof in je po taboriščih tudi birmoval. Pozneje, ko so se stvari bolj uredile, je sprejel službo na raznih župnijah na Južnem Tirolskem, kjer živi še danes. Med tem časom je napisal knjigo Nadškof Jeglič, ki jo je izdala Mohor. družba v Celovcu. S to knjigo je za vedno ohranil spomin na velikega škofa Jegliča in na njegovo dobo.

Msgr. Jagodicu tudi naše iskrene čestitke!

Nesreča pisatelja dr. Turnška

Pred nekaj tedni se je pri Gradcu zgodila huda prometna nesreča. Dr. Turnšek se je peljal na obisk bratranca Rudolfa Kolariča, ki je ležal hudo bolan. Peljal ga je bratranec Jožef Rogina, ki je prišel na počitnice iz Nemčije s svojo družino. V avtomobilu je bila tudi Roginova žena, ko se je v njih avto zaletel neki težki tovornjak. Pri trčenju je bil Jože Rogina na mestu mrtve, ostali pa ranjeni, razen Roginove žene, ki se ji ni nič zgodilo. Rane dr. Turnška niso bile nevarne.

Zdenko Lovšé — novi doktor

Pred nekaj meseci je na bogoslovni fakulteti slavne innsbrške univerze promoviral č. g. Zdenko Lovšé.

Že v mladosti so bili njegovi vzorniki sveta brata Ciril in Metod in svetniški škof Anton Martin Slomšek. V mariborskem bogoslovju je 1938 ustanovil vzhodni krožek med mariborskimi bogoslovci in pripravil prvi »Dies orientalis« (Vzhodni dan) kljub hudemu nasprotovanju in nerazumevanju; uspelo mu je le po dobrohotnosti in uvidevnosti škofa dr. Tomažiča.

Posvečen je bil v duhovnika 18. maja 1941 v Mariboru. Tajno ga je posvetil v svoji kapeli škof Tomažič. Pozneje ga je zaprla Gestapo in obsodila na smrt. Šestnajstkrat je gledal smrti v oči med talci, ki so bili postreljeni na dvorišču mariborske jetnišnice. Iz vsega hudega se je končno rešil, a ostal v tujini.

Naš novi doktor ni bil nikoli prijatelj šolske učenosti in se ni potegoval ne za rede ne za odliko. Zato ga mnogi niso niti poznali in ne cenili.

Njegovo doktorsko delo nosi naslov: »Eucharistische und primiziale Grundstruktur der Kirche«. Nemało je bil presenečen, ko je za to svoje delo prejel najvišje vseučiliško priznanje »summa cum laude«, saj doslej v svojem življenju še ni dobil nobenih priznanj in jih tudi sedaj ni pričakoval. Po mnogih letih je zopet enkrat stal pred zborom znamenitih profesorjev te univerze Slovenec in Slovan — kot novi doktor. Snov njegovega dela je nadvse aktualna in služi predvsem unionističnemu gibanju ter je kakor nalašč izšla v dobi priprav za vesoljni koncil.

domeščajo zasilno nastavljene ljudi. To se zlasti dogaja v armadi. — Iskreno pozdravljeni!

Hvaležno vdan

Karel Kerševan C.M., mis. brat

K temu delu, o katerem vemo, da ni zadnje, gospodu doktorju iskreno čestitam ter mu izrekamo zaslužen priznanje!

Jugoslavija na beneškem festivalu

Jugoslavija se bo tudi letos udeležila filmskega festivala v Benetkah, ki bo prihodnji mesec. Sosednjo republiko bo predstavljala na festivalu film Veljka Bulajića »Mesto v vretju«, ki je pretekle dni, že drugič zaporedoma, zmagal na jugoslovanskem filmskem festivalu v Pulju s filmom »Kozara«. Ta film je te dni kupila neka italijanska družba.

Nasserjeverakete

Egiptovski predsednik Nasser je proslavil deseto obletnico revolucije in prihoda na oblast z izstrelitvijo štirih raket in prikazom sovjetskih letal ter tankov. Pred desetimi leti je napadil razpisnega Faruka in obljubil egiptovskemu ljudstvu boljše čase. Izvedel je nekakšno socialistično revolucijo. V gospodarstvu je delal razne poskuse, ki pa so se le delno obnesli. V Egiptu se je proizvodnja zlasti z zahodno pomočjo res dvignila, toda neverjetno se je povečalo število prebivalstva, in ta prirastek je izčrpal vse izboljšanje, tako da je egiptovsko ljudstvo po desetih letih Nasserjevega vladanja prav tako revno, kakor je bilo prej. Del narodnega dohodka je porabil Nasser za bahato oborožitev, ki je naperjena v prvi vrsti proti Izraelu.

V zunanji politiki je žel Nasser precej uspehov in je še nedvomno najvplivnejša politična osebnost v arabskem svetu. Posrečilo se mu je celo priključiti si Sirijo, s katero je ustanovil Združeno arabsko republiko, a Sirci so se ga naveličali in mu Združeno arabsko republiko razbili ter se odločili za samostojnost. Nasser kajpak ni mogel požreti te izgube in ves čas hujša sirska ljudstvo k uporabi proti svoji vladi. Prav te dni je pripravljala državni udar, ki pa so ga pravočasno odkrili in preprečili. Sirska vlada je zaradi tega zahtevala izredno sklicanje Arabske lige.

Kako bodo izplačevali povišane penzije

Nove poviške penzije INPS (Socialnega skrbstva) bodo izplačevali takole:

od 15. avgusta vsem, ki uživajo invalidsko penzijo. Izplačali jim bodo tudi zaostanke od 1. julija;

družinski člani dobijo 15. avgusta na račun novega poviška primerno vsoto, ostalo pa 15. septembra;

tistim, ki uživajo starostno penzijo, pa bodo izplačali nove poviške od 15. septembra dalje, seveda z zaostanki od 1. julija t. l.

ZA DOBRO VOLJO

Ponočna

Kmeta zbudi šum in ropot v kurniku. Takoj pomisli na tatove, sname puško in stopi k oknu: »Kdo je?«

Trenutek tišine, nato boječ glas: »Ko-koši!«

Kupčija

Ribničan prodaja suho robo. »Kako se vam godi?« ga vpraša znanec. »Kakor bolniku,« odvrne Ribničan, »vsake tri ure eno žlico!«

Nekdaj in sedaj

Sin: »Oče, kaj so imeli ljudje takrat, ko še ni bilo radia?«

»Oče: »Imeli so mir, sinko.«

TEKMOVANJE PEVSKIH ZBOROV V AREZZU

Od 22. do 26. avgusta se bo v Arezzu vršilo deseto mednarodno tekmovanje pevskih zborov »Guido d'Arezzo«. Letos bo na tem festivalu nastopilo skupno 53 zborov iz Italije, Grčije, Jugoslavije, Nemčije, Španije, ZDA, Holandske, Francije, Švice, Venezuele, Madžarske, Avstrije in Bolgarije. Od slovenskih zborov bo nastopal Primorski Akademski zbor »Vinko Vodopivec« iz Ljubljane, Jugoslavijo pa bosta zastopala še zbor V. Nator iz Zagreba ter Hor Beogradskih Madrigalista. Med italijanskimi zbori bo tudi več skupin iz Julijske Benečije.

Radio Trst A

Teden od 19. do 25. avgusta 1962

Nedelja: 9.30 Slovenski narodni motivi. — 10.00 Prenos maše iz stolnice sv. Justa. — 11.30 Oddaja za najmlajše: »V krempeljih rdečelasc«, mladinska radijska igra. — 12.15 Vera in naš čas. — 14.45 Veseli Dolinski trio.

Ponedeljek: 18.30 Skladbe jugoslovanskih avtorjev. — 19.00 Violinist Aldo Belli, pri klavirju Claudio Gherbitz. — 19.30 Znanost in tehnika: »Ali nas bodo cepili proti raku?«. — 20.30 Iz glavnih italijanskih opernih gledališč - Richard Strauss: Elektra, tragedija v enem dejanju.

Torek: 18.30 Italijanski operni pevci (34) »Licia Albanese«. — 19.00 Flautist Boris Campa, pri klavirju Pavel Sivic. — 19.15 »Pustolovščine Toma Sawyerja«, radijska zgodba za mladino. — 21.00 Obletnica tedna: »Iz druge svetovne vojne - Nemci pred Stalingradom«. — 21.30 Klavirske sonate Ludwiga van Beethovna. Sonata št. 12 v As-duru, op. 26. — 22.00 Bizantinska civilizacija: (8) »Bizantinska Italija«. **Sreda:** 19.05 Pianist Luigi Galvani. — 19.30 Turistični razgledi. — 21.00 »Praznični uhanj«, enodejanka. — 22.30 Druga Mednarodna revija pevskih zborov v Loretu. 3. oddaja.

Četrtek: 18.30 Iz italijanskega glasbenega ustvarjanja: »Glasba v Florenci za časa Medicejcev«. 1. oddaja: »Francesco Corbetta in začetki monodije«. — 19.00 Mezzosopranistka Dana Ročnik-Holz, pri klavirju Claudio Gherbitz. — 19.15 Gioacchino Rossini: Passo a tre in Tirolski zbor iz opere »Viljem Telle«. — 19.30 Za Valvazorjem po naši deželi: 8. oddaja. — 21.00 Simfonični koncert Beneškega gledališča »La Fenice«.

Petek: 18.30 Iz simfonične glasbe devetnajstega stoletja. — 19.30 Človek in cesta: (8) »Avtomobilist ni motoriziran pešec«. — 19.40 Vokalni ansambl Optimisti in Fantje na vasi. — 21.00 Koncert operne glasbe. — 22.00 Srečanja s tržaškimi književniki: (8) »Josip Tavčar«.

Sobota: 16.00 Medvedove dogodivščine: 8. sestavek. — 18.30 Skladbe julijskih avtorjev. — 18.55 Pianist Gabrijel Devetak. — 19.25 Goriški obiski (8) »Vrh sv. Mihaela«. — 20.40 Zbor »Ljubljanski Zvon«. — 21.00 »Resnica, igra v treh dejanjih«.

FORMOZA: Po nekaterih vesteh naj bi prišlo do tajnega sporazuma med Cankarjevim in Maotsetungom glede spornega otoka. Ta naj bi postal v doglednem času avtonomna dežela Kitajske, nato naj bi pa prebivalstvo določilo bodoči status dežele.

Na grobu pisatelja

»Žrtvoval je svoje spanje, da je druge uspaval.«

PIERRE L'ERMITTE

33

Najboljša izbica

POVEST DOBRIH LJUDI

Mijo ni imel poguma ugovarjati, a pozneje je vseeno začel zopet pogovor o tem z materjo, ko sta bila sama.

»Oče naredi vedno tako, kot hočeš ti, mama.«

»Da, dragi Mijo, res je, razen kadar gre za denar. Inženir je in zna delati račune.«

»Se preveč,« je vzdihnil Mijo.

»In ti premalo. Končno je govoril oče le v tvoje dobro, da bi rešil tvoj bodočnost. Pa saj tudi tvoj župnik noče dolgov.«

»Po letih bi moral umreti on pred menoj.«

»Ali si gotov?«

»Ne, a rad bi vsaj upal, da bi dobil nekaj denarja. Ali bi mi ne mogla priskočiti na pomoč, mamica?«

Nežni izrazi, ki so jih odrasli otroci rabili, ko so bili majhni, ganejo materino srce, včasih tudi do solz.

»Ne morem, Mijo, prav ne morem.«

»Ne jokaj, mama, pomagal mi bo Bog.«

Dva dni pozneje, ko so bili na obisku

Lenkini starši, jim je oče razlagal sinove načrte in zaključil:

»Da bi le fant ne naredil kje dolgov.«

Lenkin oče je zmajal z glavo: »Razumem vašo skrb, a kaj hočete? Mladina je danes strašna. Nas so vzgajali k varčnosti in razumnemu gospodarstvu, mladi pa denarja nič ne cenijo, ga nič ne hranijo za bodočnost. Pravijo, da denar mora krožiti.«

»Prav imate. Časi so se hudo spremenili.«

»Ali ne vidite, da mladi delajo, kar hočejo, brez ozira na druge? In bi radi vpleli v ta tok še svoje starše, le da dosežejo, kar hočejo.«

»Na koga mislite?« je vprašal inženir, ki ni prav razumel, kam meri Lenkin oče.

»Na svojo hčer, prav danes...«

Isti trenutek sta govorili o isti zadevi tudi obe materi. Lenka je prav tisti dan pokazala svojo samostojnost, ki je močno zadela njene starše. Učila je v šoli, kjer je bila nekdanja ona učenka. Pa je nanaglo umrla ravnateljica zavoda in ponudili so ji to mesto in ona ga je takoj sprejela.

»Kar tako, nič ni vprašala za svet, to je strašno. Zapustiti bo morala dom in se nastaniti v zavodu. Pomislite, edina naša hčerka!« je zdihovala njena mati.

Njen oče pa je nekam otožno dostavil:

»Premisliti je treba, da je močno trpela v času, ko se ji je sreča že smehljala nasproti... In tudi se je odločila, da se ne bo poročila...«

*

Predno sta zaspala, je rekla Mijeva mati svojemu možu:

»Oh, ti otroci. Tudi Lenka dela, kar hoče.«

Inženir je odvrnil:

»Da, da, a vsaj ne gre tu za zgraditev kapele v revnem predmestju, za ušive otroke, ki bodo pri vsej dobroti kmalu dvigali pest in svoje dobrotnike streljali ob prvi priliki brez vsakega usmiljenja.«

»Bog nam pomagaj,« je odvrnila žena otožno.

Ponoči pa se je večkrat prebudila in prosila Boga za moža, ki se ji je zdel preskrop, in za sina, ki je bil zanjo prezapravljiv.

In prav za ušive otroke predmestja je Lenka sprejela vodstvo zavoda. Zanje, za uboge, za zanemarjeno deco in posebno zanj, ki se je zanjo žrtvoval kljub ušem, ki so jih bili polni.

Potovanje po Grčiji je bilo Lenko navdušilo, a spomin na težko ločitev se ji ni zabrisal. Ko se je vrnila, je stvarnosti

pogledala resno v oči. Nikdar ni hotela ostati sama in osamljena. Bala se je, da bi zaradi srčnih bolečin zapadla morda celo obupu. S tem pa bi bilo vsega konec.

Njena prirojena ljubezen do vsega lepega, zlasti pa do dušne lepote, ji je branila, da bi mislila le nase. Vedela je, da samoljubje ni všeč niti Bogu niti ljudem. Pred seboj je imela še vse življenje. Hotela mu je iti nasproti z odprtimi rokami in s pogledom vprtimi navzgor, čeprav jo je skelela srčna bolečina; toda ta je ni smela ovirati v letu navzgor.

Kdor res ljubi, ljubi enkrat in to vse življenje.

Mijo je postavil Boga na prvo mesto. Lenka je vedela, da se z Bogom ne more in ne sme boriti, a ničesar ji ni branilo, da bi ne našla Mija v Bogu, kjer se lahko sreča vsaka ženska ljubezen.

Na tej poti je bila prosta, zato jo je nastopila z dvignjeno glavo. Hotela je dati in nič prejemanja... in vse iz ljubezni. Po nasvet je šla k svojemu staremu spovedniku, ki je pazljivo poslušal njena doživljanja in njene načrte.

»To je program mojega življenja,« mu je rekla in mu pokazala listič, na katerega je na kratko zarisala s svojo navpič-

no pisavo, kot bi bila sestavljena iz samih mečev.

»Krasen je,« je izjavil duhovnik.

»Ali ga lahko izveden, ali smem po tu začitani poti?« je resno vprašala.

»Lahko in poskusite iti preko Mija, ki je samo božja stvar in le ena izmed postaj na poti ljubezni. Pojdite daleč naprej pred njim in potopite se v Njega, ki je večna ljubezen, večna in sama Lepota...«

»Sama Lepota!« To je ljubila Lenka, to je želela.

Mislila je, da vodi k Bogu vse, kar je lepega, in odvrča od njega vse, kar je grdega. Zato se je v njeni duši mešala oblastnost poganstva s preprostostjo sv. Frančiška Asiškega, ki je bil velik ljubitelj božje narave. Toda počasi, počasi je le prišla do jasnosti in je lahko rekla ob pogledu na cvetje posejano po polju.

»Kako velik umetnik je Bog!«

In zdaj se je naučila vedno bolj spoznavati lepoto duše. Zanje so dobivale čisto drug pomen nedolžne otroške oči, skromna molitev preproste žene ob vhodu v cerkev, žrtve vojakevga življenja za domovino. To so bile zanje lepe in visoke reči, ker so bile take tudi v Jezusovih očeh.

(se nadaljuje)

GORIŠKE NOVICE

Še o deželni avtonomiji

V torek 31. julija in v petek 3. t. m. je goriški občinski svet razpravljal o predloženih resolucijah glede deželne avtonomije. Teh resolucij je bilo več, med temi tudi ena slovenskih svetovavcev, ki so predlagali, naj bi Gorica postala glavno mesto dežele s sedežem vlade in sveta. Naši svetovavci (dr. Sfiligoj, dr. Kancin in dr. Bratina) so predložili ta predlog že meseca februarja z namenom, da zbudijo zanimanje in razpravo o ugodnosti in koristih, ki naj jih goriška provinca z uvedbo deželne avtonomije pridobi. V mestu je vladalo veliko zanimanje, kaj dobi Gorica od vsega obljubljenega in preprosti ljudje so povpraševali in še vedno povprašujejo, kaj novega in dobrega sploh deželna avtonomija prinese.

Zal je razprava o resolucijah naših svetovavcev in drugih v občinskem svetu zastopanih skupin, ki so tudi predlagale dosego kake koristi, prišla pred občinski svet šele v torek 31. julija, zaključila pa se je v petek 3. t. m.

Obe ti seji je vodil podžupan dr. Gallarotti, ki je na prvi seji prebral precej obširno poročilo, kako in kaj misli odbor glede avtonomije kot take in njenega izvajanja ter glede resolucij, ki so jih razne skupine predložile. Povedal je, da so pravzaprav vse resolucije nepotrebne in brezpredmetne, ko so se vladne stranke same medsebojno že dogovorile, kako urediti deželo in sestaviti statut, pa tudi katero naj postane glavno mesto s sedežem vlade in sveta, ter sploh o vseh koristih, ki jih ta ali ona provinca pridobi. Pri tem je podžupan nekajkrat govoril o »razkrojevalnih silah in težnjah« ter »o potrebi, da se na tem področju okrepi in utrdi italijanska kultura in civilizacija«.

O razkrojevalnih silah

Ko je po govoru podžupana imel besedo dr. Sfiligoj, da spregovori o resoluciji SDZ, je najprej prosil za pojasnilo, komu so bile namenjene podžupanove besede »o razkrojevalnih silah in težnjah« ter »o potrebi, da se okrepi italijanska kultura in civilizacija«. Ker ni dobil točnega odgovora, je dr. Sfiligoj dejal, da sme misliti, da so bile tiste besede namenjene Slovincem. Zato jih je ostro zavrnil kot popolnoma neutemeljene in obsodil vsako podtakanje, da smo Slovenci razkrojevalna sila, ki se nalašč meče v svet z namenom, da se nam osporavajo pravice, ki nam pritečejo. Nato je orisal zgodovino krajevene avtonomije, ki smo jo uživali pod Avstrijo, ki nam jo je potrdil aneksijski zakon iz leta 1920, fašistični zakon iz leta 1923 pa odpravil. Julija 1945 jo je vlada zopet obljubila in leta 1947 SDZ v posebni Spomenici zahtevala prva iz goriške provinc. »Nas Slovence razni zlonamerni elementi obtožujejo, da smo proti državi vselej, kadar zahtevamo svoje osnovne pravice. Beneški Slovenci pa so še vedno brezpravni ter jim očitajo, da so komunisti, filojugoslovani in proti Italiji, kakor hitro kdo spregovori le besedo v obrambo svojih pravic. Smo kulturni in civilizirani ter zahtevamo to, kar nam je Bog dal, ustava pa priznava.«

Govornik je nato očital odboru, da je ravnal nedemokratsko, ko je toliko mesecev zadržal resolucijo mrtvo, dokler ni poslanska zbornica odobrila statuta. Resolucija je zdaj brez smisla, zato jo je umaknil.

V petek 3. avgusta je na zaključni seji zopet imel besedo dr. Sfiligoj, ki je v imenu svoje skupine poudaril nezadovoljstvo Slovincem sprčo dejstva, da jih statut ne ščiti, kakor so zaščiteni Nemci in Francozi. Dejaj, da od leta 1866 prejemamo Slovenci v Italiji samo obljube in obljube, dejansko pa smo neenakopravni, ker nismo zaščiteni, čepravno se je komisija 75 za ustavne zadeve odločila priznati posebno avtonomijo samo ali vsaj tudi zaradi prisotnosti 90.400 Slovincem, ki se morajo zaščititi. »No«, je dejal govornik, »nas je sto tisoč, ali najmanj osemdeset tisoč, pa smo nezaščiteni in neenakopravni, Italija pa je potrdila in se zavzela spoštovati mednarodno listino o človeških pravicah...«

»Solski zakon res imamo,« je zaključil, »toda ta zakon se ne izvršuje...«

Ob koncu je napovedal, da se slovenska skupina vdrži glasovanja pri drugih resolucijah, to pa zato, da ne bi kdo trdil, da so Slovenci s pritrdilnim glasom pristali na pomanjkljivo besedilo statuta.

Odločitve na seji goriškega sveta

Pretekli teden je seji občinskega sveta predsedoval rag. Candussi. Razpravljali so o raznih delih, ki bodo stale občino približno 250 milijonov lir. Odobrili so gradnjo novega mostu v Stražicah. Delo bo prevzela tvrdka Rizzani, in upanje je, da bo novi most dovršen še pred zimo.

Kljub vročini in počitnicam se je goriški občinski svet zopet sestel v petek 10. avgusta in v ponedeljek 13. avgusta. V petek so odgovorili na resolucijo dr. Tripanija glede radioaktivnosti. Določili so, da bodo opremili agrarni poskusni zavod z napravami za merjenje radioaktivnosti, ki bodo tudi ugotavljale prisotnost prehranjevalnega blaga. Svetovavci so tudi sprejeli resolucijo o odprtju mejnega prehoda v ulici sv. Gabriela, za kar se zavzemajo tudi goriški trgovci.

99 letnica kronanja barbanske MB

Za Veliki Šmaren letos bodo v Marijinem svetišču na Barbani slovesno otvorili jubilejno stoletnico kronanja barbanske Matere božje, ki se bo zaključila 15. avgusta prihodnje leto. Barbansko MB je namreč kronal leta 1863 takratni goriški nadškof Golmayer ob navzočnosti videmskega škofa in beneškega patriarha kardinala Trevisanata. Slovesno pontifikalno mašo za otvoritev stoletnice bo daroval goriški nadškof Pangrazio. Patri, ki imajo v oskrbi svetišče na Barbani, so izdali proglas, v katerem pozivajo verno ljudstvo, naj obišče Mater božjo na Barbani, ki že 1380 let deli milosti vsem, ki se k njej zatekajo.

Umrli arhitekt Maks Fabiani

V ponedeljek 13. t. m. je umrl v Stari Gorici arhitekt dr. ing. Maks Fabiani, urbanistični oblikovalec popotresne Ljubljane in po prvi svetovni vojni porušene Gorice.

Rojen je bil dne 29. aprila 1865 v Kobdilu pri Stanjelu na Krasu. Oče se je na Kras preselil iz severne Italije, mati je bila domačinka. Čeprav se je po prvi svetovni vojni vključil v italijanski kulturni krog, ni nikdar skrival, da je izšel iz slovenskega miljeja, tako da spada med tiste, ki si jih upravljeno lastita dve materi. V času najhujše borbe za slovensko univerzo je bil med tistimi, na katere so računali kot s kandidati, ki bi zagotovo utrdili njen ugled.

Po drugi svetovni vojni je propagiral

TRZŠKE NOVICE

Odhod konzula Voduška

Generalni jugoslovanski konzul v Trstu dr. Ziga Vodušek zapušča Trst in pojde na pomembno mesto v zunanje ministrstvo v Beograd. Na njegovo mesto je določen dr. Janhuba, ki je bil prvi odpravnik jugoslovanskega odposlaništva v Rimu po vojni.

V mestnih in deželnih političnih krogih sprejemajo odhod dr. Voduška z obžalovanjem na znanje. Dr. Vodušek je namreč znal, v teh letih bivanja v Trstu, imeti visok čut umevanja in si je prizadeval za dejansko zblizanje obmejnega prebivalstva.

Slavistični seminar

V Zadru so otvorili XIII. poletni seminar jugoslovanske književnosti in srbsko-hrvatskega jezika. Seminar bo trajal do 5. avgusta in ga bodo zaključili v Zagrebu. Seminarja se udeležujejo številni slavisti iz raznih evropskih držav, med katerimi je tudi Italija. Od italijanov je navzoč prof. Meriggi, ki je prevedel nekatera dela jugoslovanskih pisateljev, med katerimi je tudi Andričeva »Travniška kronika«. Meriggi je bil pretekli mesec predsednik maturitetne komisije na slovenski trgovski akademiji v Trstu.

Kdo ima vedno dobiček pri nogometnih stavah?

Nogometne stave ali »torcalcio«, kakor se navadno kratko imenujejo, so v Italiji zelo priljubljene. Na milijone ljudi vztraj-

FILM

V GORIŠKIH KINODVORANAH

od 14. do 21. avgusta

CORSO: Fior di loto (Oz)

Totò diabolico (O)

Pace a chi entra (O)

VITTORIA: L'invasore (O)

All'armi, slami fascisti (Sl)

Comandante Jim (V)

CENTRALE: Congo vivo (Sl)

Tharus, figlio di Attila (O)

Straccio di gloria (O)

VERDI: Zaprti zaradi dopusta

STELLA MATUTINA: Zaprti zaradi dop.

Opomba: V = za vse; P = prepovedan; O = za odrasle; Oz = za odrasle s posebno zrelostjo; Sl = moralno slab film.

zamisli kanala Jadransko morje-Donava. Napisal je tudi knjigo, ki jo je izdal v Gorici leta 1946, z naslovom Acma in v kateri razklada svoje nazore, ki razodevajo visoko izobraženega in izrazito intelektualnega človeka, ki mnogo razmišlja o vlogi in usodi kulture v človeški zgodovini.

Fabianijeva osebnost bi zaslužila zelo obširen opis življenja in ustvarjanja, saj gre za moža, ki je ljubil svoj rodni kraj in mu pustil vidne dokaze svoje posebne pozornosti. To se bo gotovo zgodilo, ko bodo bolj kompetentni možje in na kakem bolj primernem mestu orisali delo in originalne zamisli tega genija iz našega neposrednega okolja.

Pokopali so ga v torek dopoldne ob spremstvu njegovih prijateljev, učencev in številnih občudovalcev. — Bog daj pokoj njegovi duši in uživanje večne Lepote in Harmonije, kateri je služil.

Stavka gradbenih delavcev

Tudi gradbeni delavci so stopili pretekli teden v stavko. V petek so se v velikem številu zbrali v kinu Vittoria na Travniku, kjer jim je govoril tajnik Sfiligoj. Poudaril je, da stavkajoči delavci zahtevajo proizvodno nagrado, plačilo prvih treh dni odsotnosti na delu zaradi bolezni in odpravo naziva navadni delavci. Njihov cilj je doseči sporazum, kakršnega so dosegli gradbeni delavci v Milanu, katerim so prejemale zvišali tudi do 45 lir na uro. Delegacija delavcev je nato odšla na prefekturo, kjer je zahtevala posredovanje prefekta v njihovih zahtevah.

Blagovna menjava v juniju

Vrednost uvoženega blaga na podlagi italijansko-jugoslovanskega sporazuma je v mesecu juniju dosegla višino 440 milijonov. V glavnem so uvozili govejo živino in meso vseh vrst, les, izdelke iz cementa in drugo blago.

V istem mesecu so izvozili goriški trgovci za 239 milijonov lir blaga.

no upa, da bodo na lahek način postali milijonarji. Razočaranje, ki se ponavlja teden za teden, jim ne vzame poguma.

Dve ustanovi pa imata vsako nedeljo zagotovljen dobiček, in sicer davčna uprava in vrhovna športna zveza (CONI). V preteklem letu 1961 so igralci vplačali 38 milijard in 155 milijonov lir. Od te vsote je prejela državna blagajna kar 15 milijard in 53 milijonov lir, CONI pa 10 milijard in 466 milijonov. Med srečne dobitnike je bilo razdeljenih le 13 milijard in 320 milijonov lir. Torej približno ena tretjina vplačanega denarja.

Nova športna sezona bo prinesla nekaj sprememb pri nogometnih stavah. Cena posamezne srečke se bo dvignila od sto na sto petdeset lir. Na srečkah ne bodo več zaznamovana nogometna srečanja, ampak le trinajst srečanj. Če kakšno nogometno srečanje ne bo odigrano, bodo nagradili dvanajstice in enajstice. Če bi odpadli dve nogometni srečanja, bodo nagradili samo enajstice; če tri, samo desetice. Število dobitnikov se bo tako znatno povečalo.

ZA DOBRO VOLJO

Da se razumemo...

Ona: »Kje si bil včeraj, da si prišel tako pozno domov?«

On: »Bila sva skupaj s prijateljem Hanzejem.«

»Ona: »Kje pa je bil Hanzej?«

»On: »Bil je z menoj.«

»Ona (že nevoljna): »Kje sta pa bila obadva?«

»On: »Bila sva skupaj.«

Obnovljena cerkev v Grgarju

Ze 29. VI. t. l., na praznik sv. Petra in Pavla, ob srebrni maši tamkajšnjega župnika č. g. Franca Bizjaka, so v Grgarju pod Sv. goro na jugoslovanski strani otvorili obnovljeno župno cerkev.

Med zadnjo vojno je bila grgarska župna cerkev iz nerazumljivih razlogov bombardirana od samih slovenskih ali bolje komunističnih partizanov. Ker ni govora, da bi bili kakšni strateški ali operacijski razlogi to bombardiranje zahtevali, je možno misliti samo na sovražnost do Cerkev. Najbrž so hoteli pohiteti z delom, katero so upali izpeljati do kraja, ako bi šlo vse po njihovo in ne bi bilo treba upoštevati tudi ljudskega mnenja in zlasti svetovnega mnenja, namreč uničenje vsega, kar spominja na vero, zlasti cerkvene stavbe.

Grgarska cerkev je ostala v ruševinah prav do danes in jo je dvignila ljubezen, skrb in osebna žrtev g. Bizjaka, ki je uganjal prave akrobacije pri oblasteh in pri delavcih ter ljudeh, da je mogel pozidati in obnoviti staro cerkev. Tudi osebnega ročnega dela je vložil nič koliko.

Resnično je zaslužil, da je zapel svojo srebrno mašo v obnovljeni cerkvi, ker je tako zelo zaupal v Boga pri tolikem delu in čutil vso božjo pomoč: v hvalo Bogu in dobrim ljudem in končno tudi v priznanje, da je oblast vendarle pokazala nekaj razumevanja za zadevo, ki je bila in je ljudstvu tako pri srcu.

Vsi so vsak po svoje po tolikih letih

čakanja vsaj nekaj storili, da se je pozidala hiša božja in da s Sv. gore ne bo več videti obupnih ruševin slavne cerkve, ki je v neposrednem stiku z grobom svetniške Uršule Ferligojve, ki je na skalnici videla Mater božjo. Nekaj, a gotovo žrtvoval g. župnik, ki je vedno delal za enega delavca z žulji na rokah. Kaj so žrtvovali ljudje, ki so pomagali z robotami, lesom in dinarji. Nekaj, a gotovo premalo, je storila tudi ljudska oblast. Sliši se, da je prispevala vsoto sto petdeset tisoč din, medtem ko zahteva tri sto tisoč din za davke na izvršeno delo. Lepo in prav bi bilo, ako bi oblast vsaj črtala vse svoje nove zahteve, saj je na cerkvi tako in tako še en milijon dolga, kot se govori.

Pa še nekaj: Po tolikih letih po končani vojni bi bilo zelo želeli, da se končno vendarle pozida tudi cerkev na Lokvah, kamor zahajajo toliko turisti iz italijanske Gorice in Trsta in se morajo samo čuditi, kako je mogoče toliko zapostavljanje cerkvenih stavb! Tudi cerkev v Podstablinu v sedanjem stanju ni v čast jugoslovanskim oblastem, saj zvezo očitačje razvaline preko meje vsem turistom, ki obiskujejo kostnico na Oslavju in hitijo še v razgledni Števerjan.

V pričakovanju, da bosta cerkvena in civilna oblast v skupnem delu dvignili in razvalin tudi ti dve cerkvi, smo te besede zapisali v spodbudo in v spomin.

RAZNE NOVICE

Požari na Azurni obali

600 gasilcev in 500 vojakov je na delu, da pogasijo požare, ki so nastali na Azurni obali med Mueym in Sainte Maxime v varski provinci. Delo gašenja je oteženo, ker nimajo pri rokah modernih naprav in nagli dostop gasilskih avtov ovirajo številni turisti, ki se s svojimi avti ustavljajo na glavni cesti. Področje požara meri več kilometrov v notranjost gozdov.

Jacqueline Kennedy v Italiji

Zena ameriškega predsednika, Jacqueline Kennedy je s hčerko Carolino prispela pretekli teden v Ravello na amalfitansko obalo, kjer bo prebila dvotedensko počitnice. Oblasti in ljudstvo ju je sprejelo z veliko simpatijo. Predsednik Segni in drugi visoki dostojanstveniki so ženi ameriškega predsednika poslali iskreno dobrodošlico in rože. Jacqueline bo v Ravello gost svoje sestre Lee, ki živi v vili Rufolo.

Smrtna obsodba v zadevi Duncan

V isti celici, kjer je pred leti bil usmrčen Chessman, so pretekli teden izvršili smrtno obsodbo nad Elizabeto Duncan in dvema njenima pomagačema, ki sta na njen ukaz v decembru 1958 umorila njeno snaho lepo in mlado Olgo Kupeck-Ducan. Elizabeta, ki je oboževala svojega sina Franka, ni mogla strpeti poleg sebe druge ženske, zato jo je dala umoriti. Sin, ki je tudi oboževal svojo mater, jo je do zadnjega skušal rešiti in je bil njen glavni branilec in zagovornik. Vendar se mu ni posrečilo.

Ujeli so 20 tonskega kita

Francoski ribiči iz Marseja so znani po svojih lažeh. Zato ni čuda, če jim nihče ni verjel, ko so iz odprtega morja sporočili v pristanišče, da naj jim pridejo na pomoč, ker so ujeli 20 tonskega kita. Verjeli so jim šele, ko ga je ribiški čoln prilekel v pristan. Ogromna žival se je zapletla v mreže in ribiči so ga z lahkoto umorili. Vendar se na kopnem ni dobil nihče, ki bi bil pripravljen kupiti to ogromno količino mesa. Vsi so namreč sumili, da je bil kit že mrtev, ko se je zapletel v mreže, ker bi ga drugače ne mogli ujeti. Ribičem ni preostajalo drugega, kakor da so 15 metrskega kita spet zavlekli na odprto morje in ga tam potopili.

Lov na thalidomide v ZDA

V zadnjem času je bilo po časopisih precej hrupa zaradi zdravila thalidomide, ki služi kot pomirjevalno sredstvo in so se ga posluževali zlasti noseče žene. Ugotovili pa so, da je to zdravilo zelo porazno vplivalo na otrokov razvoj in so se otroci v več primerih rodili kot spački. Družba Greunenthal v Vzhodni Nemčiji je začela z izdelavo zdravila že leta 1957. V začetku niso spoznali usodnih posledic tega pomirjevalnega sredstva, šele naraščajoče število rojenih otrok spačkov, je znanstvenike dovedla do natančnejših preiskav.

Kazen po 34 letih

Ignac Cristiani iz Tolmezza je pretekli teden dobil vabilo, naj v roku 10 dni pača globo 600 lir. Začudil se je, ker se ni spomnil, da bi kaj zagrešil. Čital je dalje in zvedel, da je v decembru leta 1928 razžalil duceja in fašizem in bil za to kaznovan z globo 600 lir. Prizadeti mož je vložil priziv na poslansko zbornico, ki bo morala odločiti, ali še veljajo za ža-litve besede, ki jih je izrekel pred 34 leti na račun moža, ki so ga sami Italijani umorili kot zločinca.

V ZDA so odkrili trgovino z mamili

Ameriški policiji se je posrečilo, da so odkrili celo omrežje prekupečevcev mamil. Ti prekupečevci, 11 po številu, so v devetih letih uvozili, večinoma iz Italije, nad 500 kg heroína, kar je zadostovalo za pripravo 35 milijonov »doz«. Polovica izmed aretiranih trgovcev je Italijanov, vsi pa so že imeli opravka s policijo zaradi ropov, umorov in ponarejevanja denarja.

Najboljše sredstvo

— S čim pa ti čistiš preproge, da so vedno tako lepe?

— Veš, marsikaj sem že poizkusila, toda doslej se je še najbolj obnesel moj mož!

Zlat obroček svinji na rilcu je lepa, a bedasta žena.

OBVESTILA

OBVESCA se vse učitelje, da popravni jesenski izpiti čez 2. in 5. razred se morajo začeti v ponedeljek 3. septembra ob 8.30. Komisije so neizpremenjene. Zainteresirani učitelji naj dvignejo vpisnice na ravnateljstvu do 1. septembra 1962.

DAROVI

Za Katoliški dom: N. N. 12.000; Marica Sardoč 2.000; N. N. 3.000; Irene Bertolini namesto cvetja na grob pok. prof. M. F. leja 2.000; Cej Jožef 500; Slokar Terezija 500; Uršič Marija 1000; Muniš Katarina 1.000; Saksida Rudolf 2.000; Pocarini-Humar A. 1.000; Orel Marija 1.000; družina Kogoj 1.000; Toni Kralj 500; M. Fratičička 600; družina Jež 300; družina Markuc 200; družina Gulin 500; Leban Marinka 300; Silič Marija 300; Stolfi Karolina 300 lir.

Za Alojzijeve: P. S. 5.000; Kostnapfel 1.000; N. N. 500; družina Komjanc iz Števerjana namesto cvetja na grob pok. Fe-litice Stekar 2.000 lir.

Bog povrni dobrotnikom, rajnim pa daj večni mir!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 20, osmrtnice L 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici